

Uttalelser vedtatt i Nordland Arbeiderpartis representantskap februar 2020

Innhold

Forsvar og sikkerhet	2
En moderne infrastruktur som sikrer næringslivets konkurransekraft.....	4
Kvotemeldingen	5
Havbruk	6
Bærekraft.....	7
Høyere utdanning og forskning	7
Luftfart er viktig infrastruktur	7

Forsvar og sikkerhet

Et avgjørende element i norsk sikkerhetspolitikk er avskrekkelse og balanse. Forsvarets viktigste oppgave er å avskrekke potensielle angrep og forhindre at væpnede konflikter oppstår. Nordland Arbeiderparti understreker viktigheten av den kommende langtidsplanen evner å videreutvikle begge disse elementene i den norske sikkerhetspolitikken.

Nærmere om forsvarsanleggene i Nordland:

Forsvarets operative hovedkvarter

I alle de fire alternativene (i FMR) foreslår forsvarssjefen en styrking av Forsvarets operative hovedkvarter. Styrkingen skal komme gjennom økt bemanning og kompetanse for å ivareta informasjonsoperasjoner og psykologiske operasjoner som en integrert del av fellesoperasjonene. Forsvarssjefen anbefaler i tillegg til det at: «planlegging og ledelse av cyberoperasjoner integreres med øvrig operativ virksomhet i Forsvarets operative hovedkvarter.»

Nordland Arbeiderparti er positiv til Forsvarssjefens tydelige anbefaling om å styrke Forsvarets operative hovedkvarter.

Evenes og Ramsund

I Forsvarssjefens alternativ A (FMR) heter det at: «I Ofoten-området fortsetter utviklingen på Evenes flystasjon. Videre må Ramsund orlogsstasjon på sikt videreutvikles i tett sammenheng med Evenes flystasjon, til en fullverdig sjømilitær logistikkbase i nord for nasjonale og allierte behov.»

Nordland Arbeiderparti vil be om at regjeringen og Stortinget følger forsvarssjefens vurderinger rundt Ramsund og Evenes, og viser samtidig til at regjeringen i forslag til statsbudsjett ber Stortinget om å investere i de seks siste kampflyene som stortinget har åpnet for (til sammen 52 kampfly). Det synes nå riktig å få vurdert de siste seks kampflyene plassert på Evenes flystasjon. En styrking av Evenes som fremskutt kampflybase vil også kunne bidra til å styrke det nordiske forsvarssamarbeidet. Blant annet gjennom å videreutvikle øving med kampfly fra Sverige og Finland.

Andøy

Forsvarssjefen anbefaler at Andøy flystasjon skal være en reservebase for Luftforsvaret. Nordland Arbeiderparti mener at dette forslaget er en vesentlig endring av forutsetningene for Stortingets vedtak for tre år siden, da Andøya flystasjon ble vedtatt nedlagt. Det ble tidligere lagt til grunn at de maritime patruljeflyene skal være stasjonert på Andøya flystasjon.

Nordland Arbeiderparti foreslår derfor at regjeringen og Stortinget videreutvikler Andøy flystasjon som base for de maritime overvåkningsflyene. I tillegg understrekes viktigheten av at regjeringen vurderer å følge opp FFIs foreslåtte anskaffelse av høytflyvende droner. Dette som et supplement til anskaffelsen av nye maritime overvåkningsfly.

Da Stortinget behandlet den gjeldende langtidsplanen ble det vektlagt, fra en samlet Utenriks- og forsvarskomite, at det var viktig å videreutvikle virksomheten ved Andøya Test Center (ATC).

Komiteen var også opptatt av at den teknologiske utviklingen innen bruk av ubemannede farkoster og at denne teknologien løpende bør vurderes som et supplement til andre plattformer. Komiteen påpekte samtidig at bruk av droner er i rask framvekst, og at Andøya Space Center og Andøya Test Center er blant de fremste miljøene i Norge på dette området. De ba derfor i behandlingen av langtidsplanen om at regjeringen skulle utrede etablering av et nasjonalt kompetansesenter for droner/ubemannede farkoster, der «Andøya Space Center og Andøya Test Center vurderes som en mulig lokalisering, og fremme dette for Stortinget på egnet måte.»

Det er nå avgjørende viktig at Stortinget og regjeringen har fokus på videreutvikling av Andøya Test Center. I tillegg til det understrekes viktigheten av at regjeringen og Stortinget legger til rette for etableringen av et nasjonalt kompetansesenter for droner på Andøy.

Sortland

Forsvarsjefen foreslår oppbygging av Kystvakten. Skillelinjene mellom alternativene som beskrives i FMR går på antallet helikopterbærende kystvaktfartøy, antall havgående kystvaktfartøy og antall kystnære kystvaktfartøy.

Også her er begrunnelsen knyttet til økt tilstedeværelse i nordområdene. Blant annet i alternativ A, hvor det heter at:

«For å øke evnen til kontinuerlig nærvær og myndighetsutøvelse i nordområdene økes antall kystvaktfartøy med to. Fartøysøkningen tilsier at det blir behov for å styrke helikoptersituasjonen for Sjøforsvarets plattformer. Dette alternativet anbefaler derfor ti nye maritime helikoptre til Kystvakten, mens NH90 utvikles til anti- ubåtkrigføring.»

Nordland Arbeiderparti vil anbefale at regjeringen og Stortinget følger forsvarssjefens strukturalternativ A knyttet til utvikling av Kystvakten. I den forbindelse understreker fylkesrådet at nasjonale myndigheter må følge opp utviklingen av ledelseelementet ved Kystvaktbasen på Sortland. Det er og vesentlig at Kystvakten får økt personell.

Heimevernet

Forsvarsjefen anbefaler en styrking av Heimevernet i Norge. De ulike alternativene skiller seg kun i antallet HV-soldater. I alle de fire alternativene anbefales det at alle de 11 Heimevernsdistriktene i Norge videreføres. I Alternativ D og C anbefaler Forsvarsjefen 37 000 HV-soldater i den såkalte områdestrukturen og 3000 HV-soldater i innsatsstrukturen. I alternativene A og B økes dette til henholdsvis 38 000 og 4000 HV-soldater.

I Nordland har vi to Heimevernsdistrikt: HV 14 på Drevjamoen i Mosjøen og HV 16 i Bjerkvik i Narvik. Nordland Arbeiderparti vil anbefale alternativ A hvor antallet HV-soldater økes til 42 000.

Bodø

Forsvarssjefens foreslår at Bodø flystasjon skal være en reservebase for luftforsvaret. I tillegg til at 330-skvadronen, altså redningshelikoptrene, videreføres i Bodø.

Forsvarssjefens med forslag om å gjøre Bodø til en reservebase for Luftforsvaret bryter med Stortingets tidligere vedtak. Dersom regjeringen og Stortinget følger dette rådet er det viktig med en god dialog mellom Forsvarsdepartementet, de sivile luftfartsmyndighetene og Bodø kommune i arbeidet med utviklingen av ny flyplass og ny bydel i Bodø.

I forbindelse med etablering av ny flyplass i Bodø skal også 330-skvadronen flyttes. Dette må i så fall gjenspeiles i de kommende statsbudsjettene.

En moderne infrastruktur som sikrer næringslivets konkurransekraft

Verdiskaping i nord øker kraftig, og utsiktene for videre vekst i sjømatnæringen, mineralnæringen, prosessindustri og reiseliv er meget lovende. Den økonomiske veksten i nord har flere år på rad ligget over landsgjennomsnitt. Landsdelen er konkurranseutsatt og eksportorientert, og dagens infrastruktur er utilstrekkelig. Dette bidrar til en alvorlig nedgang i folketallet.

For å styrke fiskerinæringen og transporten sjøveien, er utvikling av konkurransedyktige havner viktig. Utviklingen av fiskeflåten stiller stadig nye krav til fiskerihavnene. Dette utløser investeringsbehov utover det den enkelte kommune kan makte. Fiskerihavnene har blitt prioritert på steder hvor utbyggingen har stor betydning for den nasjonale verdiskapingen i fiskerinæringen, i annen industriutvikling, og som et virkemiddel for å sikre at folk kan utvikle kystsamfunn der verdiene skapes. Midlene må fortsatt brukes på en slik måte at man ivaretar fiskerihavnebehov i mindre kystsamfunn og legger til rette for kystflåten og fiskemottak. Utbedringer i de mindre fiskerihavnene er et av de viktigste virkemidlene for å sikre havna som en arena for næringsutvikling og knoppskyting. Nordland Arbeiderparti mener at fylkeskommunene, som overtar ansvaret for fiskerihavnene, må få tilstrekkelige økonomiske rammer til å ivareta en fremtidig utvikling.

Landsdelen har imidlertid ikke et jernbanetilbud med unntak for Nordlandsbanen og Ofotbanen. Både landsdelen og Nordland er derfor totalt avhengig av et velfungerende veinett for transport av gods. I overskuelig framtid er det derfor, så lenge forutsetningene er som i dag, viktig for all transportplanlegging å legge til rette for utvikling av transportkorridorer som muliggjør bruk av modulvogntog på de viktigste eksportkorridorer fra landsdelen. Passasjertrafikken på den norske jernbanen skal ikke legges ut på anbud.

Derfor må de veiprojektene som ligger inne i gjeldende nasjonal transportplan gjennomføres, slik at vi får effektive og gjennomgående hovedferdselsårer i hele Nordland.

Omstilling til et nullutslippssamfunn

Dersom vi skal lykkes med å bli et nullutslippssamfunn, må all offentlig kollektivtransport i Nordland bli utslippsfri og nødvendig investeringer i transportinfrastrukturen komme nå.

Kortbaneflyplassene i Nordland sikrer et regionalt kollektivtilbud for befolkningen i et langstrakt fylke. Den muligheten er både et gode for den enkelte og et økonomisk gode for næringslivet. For å bevare dette må vi finne en løsning for nullutslippsfly. Nordland Arbeiderparti vil derfor at det i Nordland skal settes i gang et systematisk arbeid og investeres for å utvikle trygge og gode fly uten utslipp, med kortbanenettverket i Nordland som grunnlag.

Nordland er landets største hurtigbåt- og fergefylke. En lang rekke fergesamband må fornye materiellet nå. Merkostanden med nullutslippsløsninger er betydelig høyere og det har vært store kutt i overføringene til fylket. Det gjør at en risikerer at nytt materiell ikke har null- og lavutslippsteknologi, og at vi derfor er låst til høye utslipp i mange år fremover.

Nordland Arbeiderparti krever at Stortinget setter fylkene i stand til å investere i nødvendig infrastruktur, ferge- og båtmateriell som gjør det mulig å kutte utslippene.

Ofotbanen er en effektiv transportåre som sikrer både muligheter for næringslivet og reduserer utslipp fra veitransport. Kapasiteten må økes for at det skal være mulig å øke transporten på jernbanen i stedet for at trafikken skal over på vei. Utvidelsen av banen er et av få transportprosjekter som også viser samfunnsøkonomisk nytte.

Nordlandsbanen utgjør en viktig transportåre for folk og frakt. Den er en av togstrekningene i landet som ennå ikke er elektrifisert. En utvidelse av de regionale pendler tilbudene på banen vil også kutte utslipp fra veitrafikken. Nordland Arbeiderparti mener at strekningen må legges om til nullutslippsdrift i neste periode av nasjonal transportplan og at det prioriteres bygging av flere krysningsspor.

Trafikksikkerhet

Etterslepet på fylkesveger og for dårlig tunnel- og skredsikkerhet langs vegene gir for stor usikkerhet.

Etterslepet på vedlikehold på fylkesvegene øker. Bare Nordland er nå etterslepet på omlag 9 milliarder kroner. Ifølge Statens Vegvesen er det nå 80 prosent større sjanse for å bli hardt skadd eller drept pr kjørte kilometer på fylkesveg sammenlignet med riksveg.

Nordland Arbeiderparti vil ha en trygghetspakke som gjør at tunnelene på fylkes- og riksvegnettet kan oppgraderes til dagens standardkrav, at fylkes- og riksvegnettet skredsikres og at fylkeskommunene får hjelp av staten til å ta igjen etterslepet på fylkesvegene. Det skal stilles krav om setebelter i alle busser

Den grunnleggende transportstrukturen er et offentlig ansvar og skal være offentlig eid

Det å ha muligheten til å reise trygt og effektivt er et gode som alle må ha adgang til. Da må det være et likeverdig transporttilbud over hele landet.

Hvis bompenger eller fergebilletter blir for dyre, vil det ramme de som har dårligst råd. Nordland Arbeiderparti mener derfor at disse kostnadene må være lave nok til at alle kan ha samme mulighet til å reise eller at det finnes et kollektivt alternativ som sikrer den samme mobiliteten.

Gjennom at flyplassene er offentlig eid og at overskudd ved noen flyplasser sikrer et tilbud på flyplasser med for lavt passasjergrunnlag, har vi et effektivt og godt flytilbud til de fleste. Nordland Arbeiderparti mener at Avinor-modellen skal bestå og at alle flyplasser som blir bygget skal være offentlig eid og drevet.

Ansvar for kjøp av flytilbud (FOT-ruter) er overført til fylkeskommunene. Nordland Arbeiderparti mener det er Stortingets ansvar å sikre at de fylkeskommunene som har fått dette ansvaret får tilstrekkelig med ressurser til å videreutvikle det på linje med andre kollektivtilbud.

Nasjonal transportplan legger opp til mange store utbygginger. Det må være en forutsetning at også mindre lokale og regionale aktører kan ta deler av disse oppdragene. Nordland Arbeiderparti mener at regjeringen må sikre at det velges kontraktsstrukturer i anbudene som sikrer mulighet for lokal deltakelse, kompetansebygging og ringvirkninger av større utbygginger.

Kvotemeldingen

Fiskeri og sjømatnæringen er bærebjelken i store deler av kyst-Norge, og den fremste forutsetningen for bosetting der. Fiskeressursene er fellesskapets eiendom og skal underlegges en bærekraftig forvaltning som stimulerer til rekruttering og lokalt eierskap. Arbeiderpartiet

vil opprettholde en fiskereid og variert flåte, for å kunne utnytte ressursgrunnlaget både nær kysten og lengre til havs. Sjømatpolitikken må være bærekraftig og gi lønnsomme, helårige arbeidsplasser i fiskerinæringen, både på havet og i landindustrien.

Nordland Ap mener at morgendagens kvotesystem må tuftes på intensjonene i havressursloven, deltakerloven og fiskesalgslagsloven. Fiske langs kysten av Nordland har lange tradisjoner og har vært bærebjelken for samfunnsbygging og verdiskaping i mer enn 1000 år. Fisken har vært fanget, videreforedlet og solgt til verden. Nordland Arbeiderparti ser at mange av våre kystsamfunn er under press og at kvotemeldingen vil forsterke denne utviklingen.

Nordland Arbeiderparti mener:

- At samfiskeordningen ikke må endres før intensjonene bak ordningen er ivaretatt.
- At fartøy under 11 meter ikke skal struktureres.
- At tidsbegrensning på strukturkvoter opprettholdes.
- At trålstigen ligger fast.
- At forslaget om en statlig kvotebank avvises.
- At det må sikres ordninger som bidrar til økt rekruttering av unge fiskere.

For å legge til rette for mer bearbeiding av fisk i Nord-Norge bør det åpnes opp for at bearbeidingsplikten også kan oppfylles gjennom produksjon på andre anlegg med aktivitetsplikt.

Representantskapet viser til Nordland Arbeiderpartis program og innsendte forslag.

Representantskapet ber styret, fylkestingsgruppen/fylkesrådet og stortingsgruppen ivareta Nordland Arbeiderpartis politikk på området i forbindelse med arbeidet med Kvotemeldingen.

Havbruk

Havbruk er en viktig næring for Norge. Det er nå på tide at det legges mer igjen lokalt når oppdrettsselskapene bruker viktige lokale sjøarealer. Det må skapes incitamentter til kommunene for å legge til rette for næringen og drive helhetlig planlegging. Det må derfor stilles krav til næringen som bidrar til å utvikle lokalsamfunnene og bidra til verdiskaping i de kommunene og fylkene hvor det legges til rette for næringen.

Nordland Arbeiderparti mener det er prinsipielt viktig at de som driver næring på fellesskapets ressurser også skal være forpliktet til å legge igjen verdier i lokalsamfunnet. Det skal stilles strenge krav til havbruksnæringens virksomhet, for å sikre en bærekraftig utvikling. Samfunnskontrakten må tilsi at de som høster av våre felles naturressurser, det seg være kraft, mineraler, fisk eller arealer til havbruket gir noe tilbake til lokalsamfunnene og de kommunene som legger til rette for det. Dette er også avgjørende for å sikre næringer som høster av naturressurser lokal legitimitet og tilslutning.

Prisnivået på oppdrettskonsesjonene gjør det vanskelig for nye aktører å komme seg inn i næringen. Det er ingen sluttdato for konsesjonen, og 35 % av dem er allerede solgt til utlandet. Evigvarende salg av retten til å drive næring i vårt sjøareal er ikke i tråd med Arbeiderpartiets politikk. Derfor bør Arbeiderpartiet vurdere å innføre hjemfall ved nye salg av konsesjoner, eventuelt leie dem ut for en gitt periode.

Nordland Arbeiderparti er opptatt av at kommuner og fylkeskommuner som legger til rette for havbruksnæringen skal få faste og forutsigbare inntekter når det stilles arealer til disposisjon, også når det ikke er vekst. Det bør bygges videre på havbruksfondet, i kombinasjon med en moderat

produksjonsavgift eller arealleie, og hvor hoveddelen går til vertskommunene. Dette bør derfor utredes videre med sikte på å bidra til å styrke samfunnskontrakten mellom en viktig distriktsnæring og lokalsamfunnene. Nordland Arbeiderparti er imot grunnrentebeskatning for havbruksnæringen.

Bærekraft

Bærekraftmålene er et globalt veikart som har både nasjonale og internasjonale tiltak som tar sikte på å utrydde ekstrem fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030.

Bærekraftmålenes hovedfokus er at alle skal med. De er alle sosialt utjevne tiltak. Nordland Arbeiderparti mener FNs 2030-agenda også er viktig for utviklingen av Nordlandssamfunnet.

FNs bærekraftsmål ligger som ramme for Nordland Arbeiderpartis hovedfokus; god befolkningsutvikling, verdiskaping, rettferdig fordeling, bosetting og å ta hele Nordland i bruk.

Å begrense klimaendringene og utvikle bærekraftige samfunn er en av de største utfordringene menneskeheten har møtt. Det er en samfunnsutfordring som først og fremst løses med politiske virkemidler.

Folk må oppleve at det er trygghet for arbeid og at det er rettferdig fordeling i og etter omstillingen. Våre politiske løsninger skal redusere forskjellene mellom folk, ikke øke dem.

Omstillingen til et bærekraftig samfunn må bygges på utvikling av kunnskap, og bedre ressursforvaltning.

Det grønne skiftet gir muligheter til utvikling av nye arbeidsplasser, og industri og næring i Nordland er en del av løsningen.

Nordland Arbeiderparti ønsker å fortsette den grønne industrisatsingen bredt gjennom også å inkludere landbruket via å stimulere til utvikling av økt bruk og produksjon av biogass.

Det må lønne seg å være i forkant med null- og lavutslippsløsninger, og bedriftene må få igjen for merverdien.

Høyere utdanning og forskning

Nordland taper innbyggere og ungdom. Fylket trenger økt satsing på høyere utdanning og forskning i hele fylket både for å gi unge og voksne gode utdanningstilbud, for at samfunnet skal ha god tilgang på kvalifisert arbeidskraft og sikres gode velferd. Høyere utdanning og forskning styrker verdiskaping og sikrer bosetting, samfunns- og arbeidslivet i regionene. Nordland Arbeiderparti er kritisk til nedtrekket av høyere utdanning på Helgeland og ønsker å styrke fylkets tilgang på studieplasser, stillinger og forskning særlig innenfor profesjonsutdanningene, men også innenfor havbruk, industri og mineral samt fornybar energi og bærekraft.

Luftfart er viktig infrastruktur

I Nordland er kortbanenettet og de regionale flyrutene en helt avgjørende infrastruktur for at samfunnene skal fungere. Vi må ha et tilbud og en frekvens som dekker behovet for nærings- og arbeidslivet, for pasienter til og fra sykehus, og for folk flest som trenger å bruke kortbanerutene for

å komme inn til regionsenteret, eller de store flyplassene for reise videre. Dessverre har høyre regjeringen svekket tilbudet betydelig gjennom flere år.

Ved forrige anbudsrunde kuttet regjeringen i kjøp av FOT-ruter, samtidig som det ikke ble lagt opp til å sikre kommunikasjon mellom Ofoten og Bodø. Tilbudet ble betydelig dårligere, med færre avganger til og fra fylkeshovedstaden. Dette påfører næringsliv og kommunene økte utgifter. Videre har regjeringen systematisk økt kostnadene på flygninger i distriktene gjennom økte avgifter. Dette er hovedårsaken til at Widerøe nå legger opp til en reduksjon i tilbudet.

I kuttforslaget som Widerøe presenterte foreslo selskapet å ta bort alle flygninger mellom Evenes og Bodø, to av de største byene i Nord-Norge, et totalt kutt i transporten mellom de folkerike regionene Ofoten, Sør-Troms og fylkeshovedstaden i Nordland. Nordland Arbeiderparti mener at denne ruten må inn som en del av anbudsrutene. Dette må skje raskt slik at man ikke blir stående uten et tilbud.

Flypassasjeravgiften ble innført i Norge 1. juni 2016, med formål å skaffe staten inntekter. Norge har nå den fjerde dyreste flypassasjeravgiften i Europa.

Det er direkte distriktsfiendtlig at vi skal ligge på Europatoppen. Nordland arbeiderparti mener at flyplassavgiften må settes ned for de regionale flygningene, flyene må regnes som en del av distriktenes kollektivtilbud.

Kortbanerutene er spesielt godt egnet for å bli betjent av nullutslippsfly, ettersom disse rutene har kort flytid. Når fylkeskommunene overtar driften av FOT-rutene, er fullt mulig å bruke innkjøpsmakten som en driver i overgangen til klimavennlige løsninger.